

נושא הגיליון

'תולעים באצות ים (נורי)'

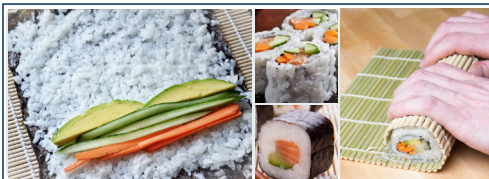
מכל שרץ המים

תוכנית: במסגרת סדרת המאמרים על הלכות הסושי, בגיליון הקודם (מספר 289), הראשון בסדרה, למדנו 'ברכת מאכל הסושי'. בגיליון הנוכחי (מספר 290), השני בסדרה, נלמד בעזרת השם האם יש 'חשש תולעים באצות ים' (נורי). בגיליון שאחריו (291), נעסוק בעז'ה בדין 'בישול עכו"ם במאכל הסושי', והגיליון האחרון בסדרה (מספר 292) בדין 'הכנת סושי בשבת'.

המתירים: לאור הביקוש בקרב ציבור שומרי תורה ומצוות הרגילים במאכל הסושי, להשיגו בכשרות מהודרת, כמה גופי כשרות ברחבי העולם משקיעים מאמצים גדולים ומשאבים כספיים, להצליח לייצר דפי אצות ללא חשש תולעים, בדרכים שונות ומגוונות, גידול מיוחד בבריכות מים, גידול בים עם פיקוח וניקוי, בדיקות בכל שלבי הייצור על ידי מומחה, לייצר, רנטגן, במקרה שהסחורה מתולעת משווקים אותה לגויים. בנוסף יש לשים לב לכשרות השמן בתהליך הקליה, כאשר בייצור מיוחד לעדי הכשרות מגיעלים את כל קו הייצור של קליית האצות. הרבה **גופי כשרות חשובים**, מורים להתיר לאכול את דפי האצות שהוכשרו בייצור המפוקח על ידי מערכות הכשרות. שטיפה 'סידית', בדיקה מדגמית לורדא את נקיות האצות מנגיעות לפני הקליה, בדיקה מדגמית של המוצר הסופי, והחשש בזה הוא בגדר מיעוט שאינו מצוי. ומכל מקום, מומלץ לבדוק אחד אחד לפני השימוש.

גם שאר הרכיבים טעונים השגחה, פירות וירקות - בדיני תרומות מעשרות וערלה, דגים - סימני כשרות ובדיקה מטפילים וכדומה, אורז - בדיקה מתולעים ובישול ישראל (הרחבה בעז'ה בגיליון 291), רוטבים למיניהם - בדיקת כל הרכיבים.

האוסרים: ולדעת הג"ר **משה יוא שליט"א** (בהוראה לרבני הילכתא), ועוד מומחי כשרות שליט"א, באופן מעשי, בדיקת השרצים באצות מורכבת וקשה, ועד היום כמעט לא היה ניתן להשיג אצות נקיות מבעלי חיים, וגם באותם אצות שהיה עליהם הכשר היו מוצאים עדיין בעלי חיים, וכיון שאדם שקונה סושי כבר האצות מוכנסות לתוך המאכל, באופן כזה לא ניתן כבר לבדוקו. ולכן יש שנמנעים מאכילת סושי,



דבר העורך

פולמוס הסושי

פרישות: ידוע מה שכתב **במסילת ישרים** (פרק יג), בזה הלשון, יש פרישות שנצטוו בו, ויש פרישות שהוזהרו עליו לבטלי הכשל בו. רבינו הרמח"ל סלל לנו את הדרך לדעת. מתי ראוי ליהנות מעולם הזה, ומתי ראוי לפרוש, כפי שביאר שם. וראה **רמב"י** (ויקרא יט ב), בביאור מצות קדשים תהיי.

נגד: והנה, לאחר שהתפרסם הגיליון הראשון בנושא הסושי, נשמעו תגובות חלוקות בקרב קוראי הגיליונות, היו כאלו שבאו בטענה 'מה לכם לעסוק במאכלים משונים, לציבור לומדי התורה המרוממים ממושגים כאלו'. והרי מבואר **במדרש**, הובא **בתוס'** (כתובות קד. ד"ה לא), עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מערבים לתוך גופו. בשלמא אדם רעב אוכל דבר משובע ינחא כלשון **הפסוק** (משלי פרק יג פסוק כה) **צדיק אכל לשבע נפש**, אבל במאכל הסושי אומות העולם עושים מזה עסק גדול, עד שיש בעולם יותר מ-40,000 מתכונים של סושי, ובאמת דג נא אין לו טעם טוב, ואוכלים אותו רק בגלל המוזהר. ומסופר על **הרה"ק משינאווא זיע"א** (דברי חנה חלק ב עמוד שסו, דברי פנחס חלק א סימן כג), שלא היה אוכל ושוטה רק מאכל שראה אצל רבותיו.

בעד: כנגדם היו כאלו שטענו בלהט, שאין הבדל בין סושי לשאר מאכלים שאנו רגילים בהם, וכי רק סושי הוא תאווה אכילה ופיצה וגלילה לא? והסושי הוא ארוחת צהריים רגילה, אורז ירקות ודגים, ומה בכך שרכיבים יחד בעיבוד מיוחד. וחשוב לברר את ההלכות הנוגעות אל הסושי, כדי שנוכל לקיים את דברי חז"ל וליהנות מהמאכל כהלכה.

מאכל חדש: והנה מבואר **בירושלמי** (סוף מסכת קידושין) עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל שראת עינו ולא אכל, רבי לעזר חשש להאד שמועתא, ומצמית ליה פריטין ואכיל בהון מכל מילה חדא בשתא. וביאר **הט"ז** (סימן רכז סוף ס"ק ב) בשם **התשב"ץ** (א) (סימן שכ), הטעם כדי להרבות בברכות, ופירש כוונתו **באליה רבה** (סימן רכה ס"ק ו) שהכוונה לברכת שהחיינו. וכתב **המאנ"ב** (סימן רכה ס"ק יט), דמצוה לאכול מעט מכל מין חדש בשנה, והטעם כדי להראות שחביב עליו בריאתו של הקדוש ברוך הוא.

ובאמת כלפי לומדי התורה, תועלת ודאית נוכל להפיק כאשר אנו רואים מאכל חדש, תכף לדון עליו מכה הילכתא גבירתא בעומק הפשט גם ללא אכילה, ואטו מי שלומד מסכת גיטין צריך לקיים זאת בפועל? בא וראה כמה סברות וצדדים התחדשו כאן, בדיני ברכות (עיקר וטפל, רוב), תולעים (מיעוט המצוי), בישול עכו"ם (עולה של שולחן מלכים), ושבת (מוקצה, בונה), כאשר תחזינה עיניכם מישרים. ויהי רצון שנזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

ברכת התורה

עקיבא יוסף לוי

תטמא' הוא לאו שני.

חשוב להדגיש, ישנם כמה נושאים, שניתן לדון בהם, האם קיים חשש של איסור אכילת שרצים באכילת כושי, לא זכינו להקיף את הסוגיא כדבעי, ובכל זאת נציג ראשי פרקים עליהם דנו.

3. דיני תערובות

מיעוט המצוי: כלל נקוט בדין, אם כמות הנגיעות נחשבת 'מיעוט המצוי', והם אפסות בדיקה, אין לסמוך על כל דפריש מרובא פריש שמסתמא הוא נקי, אבל אם כמות הנגיעות בגדר 'מיעוט שאינו מצוי' מותר לכתחילה לסמוך על כל דפריש ואין חובת בדיקה.

נקודה זו אינה ברורה דיו, ותלוי במחלוקת הפוסקים, מה נחשב מיעוט שאינו מצוי, האם 10%, 5%, 4%, 2%, 1%, וכן היכן דנים את הרוב והמיעוט, בסיר של המפעל, בכל דף ודף, החומר גלם ועצמו או כל חתיכה והחתיבה שאוכלים וואה בספר **בדיקת המזון כהלכה** (שער ב פרק ד הערה 3-4) שיטות שונות בשיעור מיעוט שאינו מצוי.

ונפק"מ לגבי רמת הנגיעות באצות, האם אצות בגידול מיוחד ופיקוח בשליח הייצור, יהיו בגדר מיעוט המצוי ויש דין לבדוק, או שרמת הנגיעות פחות ממיעוט המצוי ומותר לאלולו לכתחילה.

לסברת המתירים, כיון שהשרצים נכבשו במכשב בעובי פחות ממילימטר, אפילו אם יש צורת הגוף של השרץ אינו נחשב בריה, וחל עליו דיני ביטול, כי למעשה הכל תערובת גלם וניכר, וצריך מיכשור מיוחד כדי לאתר את התולעים. לסברת האוסרים, כיון שהשרץ נשאר כצורתו, אפילו שהוא נמך, נחשב בריה ולא בטל, וגם אם אינו בריה, כיון שיכול לבדוק ולמצוא, נשאר חיוב בדיקה, ובפרט שברוב המקרים חלקי הסרטנים ניכרים לעין בלא התבוננות מיוחדת.

טורח גדול: נחלקו הפוסקים בגדר חיוב הבדיקה כאשר יש היתר של ביטול ויכול למצוא על ידי טורח, לדעת **החכמת אדם** (כלל נא סעיף א), אפילו יבש ביבש אם יוכל להכיר האיסור אינו בטל אפילו באלף, כיון שיכול להכיר האיסור ולהסירו אפילו על ידי טורח גדול, וכעין זה כותב **החזו"א** (יו"ד סימן כד ס"ק ח) אבל אם האיסור ניכר לא מהני ביטול בשישים, כיון דפוגע באיסור עצמו והוא ניכר, וכל שהוא ניכר כשיפגענו אף אם הוא טמון בתבשיל עב ואינו מוצא, חשיב כניכר ולא בטל. במבואר **בערוך השולחן** (יו"ד סימן ק סעיף ב) כשתעברנה מציד אסור בהרבה מאות ביצים, יש טורח רב לבדוק כולם בעיון היטב מבחוץ, וממילא היא בטלה ואין צורך לטרוח בה, אלא אם כן היא בריה שלא בטלה, וכל הביצים אסורים עד שימצאו את הטריפה. ובספר **בדיקת המזון כהלכה** (פרק ז הערה 1) בשם **הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגרש"ז אורבאך זצ"ל** שהורו להקל בדבר שאינו בריה ואינו מוצא אלא בטרור גדול, והוסיף הגרש"ז שקשה להגדיר מהו טורח גדול.

ויש להסתפק לגבי אצות האם יש חובת בדיקה, שהרי לעיתים הסרטנים ניכרים מיד בהתבוננות ראשונה, ובפרט למי שרגיל בבדיקות, ואם כן אין היתר של טורח, או דלמא אין בהם חובת בדיקה.

4. ביטול, שהיה, שריפה

אין מבטלין איסור לכתחילה: נפסק **בשו"ע** (סימן צט סעיף ה) שאין מבטלין איסור לכתחילה. **ובש"י** (שם ס"ק יא) מוכח שאף על ידי גוי אסור לבטל את האיסור, ולדעת **הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"ן קרליץ זצ"ל והגר"ש ואזנר זצ"ל** (בדיקת המזון כהלכה פרק ז הערה 9) אם עושה בדיקה קלה ולא מצא את האיסור הרי זה בגדר ספק, ומותר לטחון את האצות כדי לבטל.

ואם כן, לגבי האצות, אם ודאי גנוע, איסור לטחון את האצות בשביל הביטול של השרצים. אבל אם ידן ספק גניעות מותר לטחון כדי להחריב באכילה. ואילו היו טוחנים את האצות והתולעים, כמות הנגיעות ביחס לאצות בטלה ברוב, שיש בוודאות הרבה יותר

העשוי מאצות נורי, מחשש שרצים שבתוך האצות. ואין להתיר מצד הדין של מיעוט שאין מצוי, כיון שלפי הוראת **הגרי"ש אלישיב זצ"ל**, שיעור מיעוט שאינו מצוי שאינו צריך בדיקה הוא 1%, ובסושי מכל מאה דפים עלול להיות הרבה דפים גנועים, ולכן אסור בלא בדיקה.

1. פיקוח והשגחה

אפ"י צורים: אחד הרכיבים הבולטים והעיקריים במאכל הסושי, הינו 'אצות-ים' (נורי) צורתו כמין דף מרובע, אצות אלו מקורם בצמחים שגדלים במעמקי הים, ומחמת כן מצוי בו שרצים רבים.

באופן טבעי, במי הים מצויים אינספור יצורים בכל הגדלים, גדולים כמו ליתן וזעירים בגודל ביצי כינים, האצות הירוקות מושכות אליהם אפ"י בעלי חיים שנדבקים לעלים, וכאשר מעלים את עלי האצות מהים, דבוקים בהם הרבה טפילים הגדלים בהם, כמו 'סרטנים', 'קפופודים', 'שווי הרגליים', 'תולעים רביזיות' (נראות כעין סלילים לבנים בגודל של עד 3 מ"מ), 'קפוזרגליים', 'סוסונים' זעירים ביותר, 'שטרנלאי', ועוד. וזאת למודעי, כל הסוגיא הזו, אינה קשורה כהוא זה לסוגיא של תולעי אניסקים (הובא בהרחבה בגיליון עומק הפשט מספר 170), שם מפורש בגמ' ובשו"ע להתיר, מטעם שהתולעים גדלות בתוך הדג ולכן לדעת הרבה פוסקים אין חשש באכילתו, והיו פוסקים שחידשו כיון שכיום ברור שהם גדלות מחוץ לדג אסורים באכילה, אבל באצות ים אין ספק שהם גדלים במים ונדבקים ונטפלים לצמח האצות, ודומה יותר לחסה ללא גידול מיוחד, שגנוע בחקרים שונים.

בשיווק תעשייתי, האצות גדלות על גבי רשתות מיוחדות על פני הים, ברוחב כשני מטרים ובאורך מאות מטרים, ספינה עוברת ומעלה את הרשת, מקלפת את הצמח, ומחזירה את הרשת למים לגידול חוזר. בגידול מבוקר, מעלים את הרשת מידי פעם, ומסירים את כל הטפילים שנדבקו לרשת.

אצות נורי: למעשה משווקות האצות לצרכנים בשלש דרכים שונות: 1. 'אצות שלמות', טריות ומיובשות (קומבו, וואקאמה, ספירולינה וכדומה). באופן כזה הם מלאות טפילים ותולעים ואסורות באכילה ללא ניקוי יסודי. 2. 'אבקת אצות', ובאופן כזה היצורים הדבוקים לאצות, נטחנים ומתבטלים באבקה ומותרים באכילה. 3. 'דפי אצה - נורי'. במבאל הסושי לא משתמשים באצות שלמות ולא באבקה, אלא רק ב'דפי אצה' מרובעים, המוכרים בשם 'אצות נורי קליות', ומיוצרים בתבניות על ידי כבישה וקילה של האצות, וכמעט בלתי אפשרי להפריד בין האצות לטפילים. [קיים תחליפים שונים לדפי האצות, כגון דפי אורז ודפי סויה, המיועד לאנשים שלא אוהבים את האצות, אך בדרך כלל משתמשים לסושי רק בדפי אצות].

תהליך הייצור: האצות מגיעות למפעל לאחר שהוצאו מהמים, נפרשות לביש על שולחנות בכדי להפריד אותם מהמים, האצות עוברות השריה וסיון על ידי מכונה, ונהפכות לתערובת נוזלית. הנוזל נכנס למגש ונהפך על ידי מכשב לכעין דפים מרובעים בעובי מילימטר, ובסיום התהליך קולים את הדפים בתנור וממיינים אותם במכונת מיון אלקטרונית.

2. ארבע לאוין!

מקורות: מבואר בגמ' (מכות דף טז:), אמר אביי אכל פוטיתא לוקה ארבעה. ומפרש **רש"י** בלע שרץ המים, לוקה על 4 לאוין, שנים הכתובים בשרץ המים, ושנים הכתובים בשרץ סתם. הלאוין בשרץ המים: א. וְשָׂרָץ יְהִי לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ (ויקרא פרק יא פסוק יא). ב. וְכָל אֲשֶׁר אֵין לוֹ סַפְּפִיר וְקַשְׂקֶשֶׁת לֹא תֹאכְלוּ (דברים פרק יד פסוק י). הלאוין בכל שרץ: ג-ד. אֵל תִּשְׁקָצוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשָּׂרָץ הַשָּׂרָץ, וְלֹא תִטְמָאוּ בָּהֶם (ויקרא פרק יא פסוק מג), 'אל תשקצו' הוא לאו אחד, 'ולא

קלית האצות: נפסק **בשו"ע** (יו"ד סימן פד סעיף יז) וברמ"א (סימן קנה סעיף ג) שמותר לצורך רפואה לאכול שרץ שרוף, כיון שהוא עפרא בעלמא. ולדעת **הבינת אדם** (שער איסור והיתר סימן לו נב) התירו לכתחילה אף לבריא, לחמם בתנור קליפות פירות המוחזקות כנגועות בתולעים, ולאוכלם, ומה שהתיר הרמ"א רק לחולים משום רפואה, היינו כאשר מתכוין לאכול את האיסור, אבל אם אינו מתכוין לאכילת האיסור מותר גם לבריא.

בדרכי תשובה (סימן פד ס"ק קב) מביא שכמה פוסקים חולקים ואוסרים באופן כזה, כיון שעדיין נשארים גוש ועצם של התולעים. והביא **השכנתי ופלתי** (ס"ק ז) התיר רק בתולעים קטנים, מטעם שנעשים על ידי התנור עפר ואפר ואין בהם ממש. ו**בשו"ת תשובה מהאבה** (חלק ג סימן של) התיר רק מה שמחוץ ללחם שנעשה אפר, ואסר מה שבתוך הלחם שאינו שרוף היטב. ולדעת **הגר"ש וזאנר זצ"ל** (שו"ת שבט הלוי חלק ה סימן פו) אפשר להקל להתיר על ידי שריפה, רק במאכל שנבדק ואינו מוחזק בתולעים, והוציאו מה שאפשר, וראוי להורות רק אחרי שיעשו ניסיון פעם אחת, לראות אם באמת החרק נחפץ לאפר בעלמא, או שהוא רק שרוף שנשאר עדין שלדו.

מה נחשב שרוף: נחלקו פוסקי זמננו בגדר ההיתר בשרץ שנשרף. לדעת **הפרי תואר** (סימן פד אות ל), ו**המנחת יצחק** (חלק ז סימן נז, חלק ט סימן פ), צריך שהשרץ יהיה שרוף עד הכשרות ולא מספיק שנחרך כפחם. מאידך לדעת **האבן שרעל** (חלק ז סימן לא) לגבי חסה, מותר להעביר את המאכל בתנור 200 מעלות במשך דקה ואז התולעים דינם כשרץ שרוף שמוחר באכילה.

ואם כן, לגבי האצות שעוברות קליה בתנור בחום גבוה ביותר, יהיה תלוי במחלוקת האם ניתן להתיר את האצות מחמת הקליה, או שעדיין הם נחשבות שלמות, ובפרט שחלקים מהחרקים טמונים בתוככי הדפים.

יישר כח: לרבנים הגאונים שליט"א שסייעו בהכנת המאמר, **הרב שניאור זלמן רוח** מחבר ספר תולעת שני, **הרב חיים שמעון נוימן** בעל חנות אצה, מומחה הכשרות **הרב יוסף דורמנן** שנעזרנו רבות בדבריהם, ובכתביהם, יהי רצון שיזכו לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל דברי התורה.



מששים. אך באופן הייצור של 'דפי נורי' משאירים את האצות שלימות בכדי שלא יאבדו מטעמם, כי לפי קביעת המומחים בתחום, אין אפשרות לייצר דפי נורי מאבקת אצות, ולכן רק קוצצים אותם לחתיכות קטנות, והשרצים הגדולים נחתכים, ואילו הקטנים נשארים שלמים, ודינם כ'בריה' שאינה בטילה. [ויש לדון מה הגדר של טחינה בכדי להתיר את החתיכות הקטנות].

להשהות י"ב חודש: מבואר **בגמ'** (חולין דף נח.) כל בריה שאין בו עצם אינו מתקיים י"ב חדש. וכך נפסק **בשו"ע** (יו"ד סימן פד סעיף ח), ואם שהה הפרי אחר שנעקר י"ב חדש, אוכל בלא בדיקה, שכל בריה שאין בה עצם, אינו מתקיים י"ב חדש. ונחלקו הראשונים בגדר ההיתר, לדעת **הרא"ש** (פרק ג סימן נג) בשם **הראב"ד**, ההיתר מטעם שהוא 'עפרא בעלמא', וממילא אפילו אם רואה את גוף התולעת שלימה מותרת באכילה, אבל לדעת **הר"ן** (דף יט: מדפי הרי"ף) אם היא עדיין קיימת, אפילו לאחר י"ב חודש אסורה, ורק כאשר נהפכת לעפר מותרת.

ונחלקו **האחרונים** בהוראה למעשה, **בשו"ת טוב טעם ודעת** (חלק א סימן קכב) פסק כהר"ן שאין לו שם בריה ולכן מותר כיון שהשרץ מרוסק. ומאידך **בחכמת אדם** (כלל לח סעיף יג) ו**בערוך השולחן** (סימן פד סעיף סו), פסקו כהרא"ש שאחרי י"ב חודש נעשה כעפרא בעלמא. ומובא בשם **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (בדיקת המזון כהלכה חלק א פרק ט הערה 1) שאם רואים את התולעת שלימה, אסורה באכילה אף שעברו עליה י"ב חודש.

עוד נחלקו **הפוסקים** בדברי **הירושלמי** (שבת פרק א הלכה ג) לגבי בריה שאין בה גידין ועצמות אינו חי יותר משהה חדשים, האם אפשר להקל אחרי ששה חודשים או רק אחרי י"ב חודש.

וכתב בספר **תולעת שני** (חלק ב עמוד קמג, וראה גם חלק א פרק ו), שלכאורה יש פתרון להשוות את האצות י"ב חודש, כך שגם אם יש שם שרצים הרי הם כעפרא בעלמא ואין צריכים בדיקה. אולם מסיק שלא מועיל להשוות י"ב חודש כיון שהחרק נשאר כצורתו ולא מתפורר, ותלוי במחלוקת הפוסקים מה הדין כשעבר י"ב חודש והשרץ עדיין שלם כצורתו, האם יש להתירו מצד שהוא עפרא בעלמא, או שסוף סוף השרץ עדיין קיים ואסור באכילה. ובדפי אצות הם ארוזים בוואקום, ולכן גם אחרי י"ב חודש החרקים נשארים כצורתם. וראה שם עוד סיבות לאסור.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **יצורי מים:** מאכל הסוסי מורכב בין השאר מדמים קלויים של אצות. בהם מינים רבים של יצורי מים זעירים שאינם יתנינים להסרה.
- ב. **ארבע לאוין:** האוכל שרץ המים עובר בארבע לאוין, ונחלקו הפוסקים האם מותר לאכול את האצות מחמת כמה צדדי היתר, או שהאצות נחשבות כנגועות ואסור לאוכלם משום שרץ המים המצויים בהם.
- ג. **מיעוט המצוי:** כמות היצורים המצויה באצות במין מדקדק, תלוי במחלוקת הפוסקים האם נחשב כמיעוט המצוי המחייב בדיקה, או שכמות הנגיעות באצות לא מוגדרת כמיעוט המצוי ואין חיוב בדיקה. כמו כן נחלקו כיצד מגדירים את המיעוט והרוב.
- ד. **ביטול האיסור:** אין מבטלין איסור לכתחלה ואף ע"י נכרי אסור. ואם עשה בדיקה קלה הוי ספק ומותר לבטל. באצות יש מתירים שכובשים אותם לעובי דק ביותר, ועוד שקוצצים אותם ונחשב כטחינה שמבטלת את האיסור לגמרי, ויש שסברו כיון שאינו טחינה אלא קציצה והשרצים לא נטחנים לגמרי, אינם בטלים.
- ה. **להשהות י"ב חודש:** יש מתירים אם ישהה אותם י"ב חודש, והיצורים שביניהם יפכו לעפר, ויש אוסרים כי תלוי במחלוקת הפוסקים האם ההיתר של 'כעפרא בעלמא' הוא גם באופן שהחרק נשאר שלם בצורתו.
- ו. **קלית האצות:** יש מתירים מטעם שהאצות עוברות קליה בתנור, ותלוי במחלוקת הפוסקים האם ההיתר של 'שרוף' הוא רק כשנהיה גחלת ממש, או גם כשנשאר בצורתו הוא נחשב שרוף.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: האם יש חשש בישול עכו"ם במאכל הסושי?

מה הדין בכל שלבי הכנת הסושי לגבי בישול עכו"ם: קליית האצות, בישול האורז, טיגון הדג, לגלוג והכנת הרולדה, השחמה עם 'ברנר' 2000 מעלות צלזיוס, טיגון בצציו קמח.

מקורות: גם אני אודך תשובות מהגאון בעל אורל יעקב שליט"א (חלק א סימן כז), **אהל יעקב** (עמוד עו), **בתיבות ההלכה** (קובץ מזו) **בניהו** (חלק כד סימן נז), **קובץ בית הלל** (חלק נא עמוד קיב), **קובץ אור ישראל** (חלק עב עמוד קפב), **שלחן מלכים** (חלק א עמוד תרטג, חלק ב עמוד ארצב), **אבני דרך** (חלק ט עמוד 286).



במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום למוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולוח 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בפקס מספר 1532-6507823
4. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 289 בסך 100 שקל מזומן
האברך החשוב הרב יעקב ברוכמן שליט"א
כולל 'עטרת שלמה' בית שמש

מדור זה הוקדש השבוע
לרפואת אהובה ליבא בת רחל תחי'
לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל

בית הוראה הילכתא



הדלקת נרות חנוכה במצית

שאלה: אדם שמדליק נרות חנוכה במצית האם צריך להדליק את המצית קודם הברכה, כדי שלא יהיה 'עובר דעובר', וכמובאר **במשנ"ב** (סימן ח ס"ק ב) שיש לעשות את המצוות 'עובר לעשייתן' ולא יהיה 'עובר דעובר'?

תשובה: שאלה זו נשאל **הג"ר יוסף שלום אלישיב זצ"ל** (פניני חנוכה עמוד כא), וביטל טענה זו מכל וכל, והתבטא: 'איני יודע מה אתה סח'. והוסיף בספר פניני חנוכה (הערה כב) בשם דודו **הג"ר אברהם יצחק קוק שליט"א**, 'הרי מצינו בדין נטילת לולב, שאם חבירו עומד לצידו ותכף לאחר הברכה נותן לו את ארבעת המינים יש חסרון של 'עובר דעובר' למרות ששוהה זמן קצר מאוד, כי גדר עובר לעשייתן הוא שהחפצא דמצוה יהיה מזומן לפניו במקום קיום המצוה בשעת הברכה, ואם אינן בידו נחשב 'עובר דעובר'.

אבל בנר חנוכה, החפצא של המצוה אינו המצית או הגפרור אלא נר החנוכיה, ומדין 'עובר דעובר' צריך שהנר יעמוד במקומו בשעת הברכה, אבל אין דין שהאש כבר תהיה בידו בשעת הברכה, כיון שהיא אינה החפצא של המצוה, ואם יעמוד לצידו אדם אחר עם האש מזומן ליתנו לו לאחר שסיים הברכה שפיר די.

עדכוני הלכה



תולעים בקטניות

עדכון מטעם **הג"ר משה יוא שליט"א** מחבר ספר בדיקת המזון כהלכה. בקטניות קטנות, עלולים להימצא בין הגרגרים חרקים קטנים שקשה מאוד לזהותם, לכן חשוב לפעול לפי השלבים הבאים:

1. סינון: לשפוך את הקטניות, כגון: אורז, גריסים, עדשים וכד' למסננת רשת (כדוגמת רשת של חלונות), לנער על משטח לבן ולהתבונן אם בין הפרורים מצויים חרקים קטנים. נמצאה נגיעות אין להשתמש.
2. בדיקה: לפזר על משטח לבן, ולבדוק בין הגרגרים אם מצויים חרקים.

בתמונות מנגיעות שגילו לאחרונה ניכר, שאילולי הסינון לא ניתן היה לגלות את החרקים הקטנטנים.

נושא הגיליון הבא:

'בישול עכו"ם במאכל הסושי'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפו"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
בידורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון



קו מידע הלכתי
02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823